

УДК 343.3

[https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-12\(22\)-310-330](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-12(22)-310-330)

Костилюв Олександр Іванович науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблем державотворення та правозастосування ННПП Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, м. Київ, <https://orcid.org/0009-0000-2022-0471>

Костилюва Тетяна Іванівна доцент кафедри кримінальної юстиції ННПП Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, м. Київ, <https://orcid.org/0009-0009-3661-7612>

ОСНОВНІ ЗАСАДИ БОРОТЬБИ З ЛЕГАЛІЗАЦІЄЮ (ВІДМИВАННЯМ) МАЙНА, ОДЕРЖАНОГО ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Анотація. Реформування Української держави з урахуванням Євроінтеграції та переходу Української системи на рівень країн-членів Європейського союзу охоплює нішу змін, у тому числі охоплює в собі зміну нормативно-правових актів і таким чином модернізацію кримінального законодавства.

Саме у зв'язку з цим на сьогоднішній день активно розробляється проект нового сучасного Кримінального кодексу України з урахуванням Європейських підходів та принципів.

Але не всі нововведення є корисними і призводять до найкращого. Так, наприклад, хотілось би приділити увагу немалозначній для держави тематики щодо боротьби з легалізацією (відмиванням) майна, одержаного злочинним шляхом під час дії воєнного стану в Україні та основних засад боротьби, які потребують постійного розвитку та вдосконалення.

Таким чином в цій статі досліджено основні засади боротьби з легалізацією (відмиванням) майна одержаного злочинним шляхом та наявні проблемні питання, які виникають під час боротьби правоохоронних органів з такою незаконною кримінально-каранною діяльністю під час дії воєнного стану в Україні.

У статі також проведено аналіз сучасних змін у законодавство з питань боротьби з легалізацією (відмиванням) майна одержаного злочинним шляхом, у тому числі пропозиції змін які містяться у проекті нового Кримінального кодексу України щодо визначеної тематики.

Проаналізовано деяку термінологію та запропоновано визначення таких термінів як «криптовалюта», майно, активи, тощо.

Розглянуто та проаналізовано національний практичний досвід, у тому числі досвід таких країн як Сполучені штати Америки.

У статті також звертається увага на Європейські норми, законодавство США, розглянуто офіційно існуючі світові організації, діяльність яких направлена на боротьбу з легалізацією (відмиванням) майна одержаного злочинним шляхом та запропоновано вступ України до таких основоположних організацій як The Financial Action Task Force.

Ключові слова: легалізація (відмивання) майна, майно та активи, віртуальні активи, криптовалюта, дроп (Drop), майнові та немайнові права, власник, доходи, тощо.

Kostylev Oleksandr Ivanovych Research Fellow at the Research Laboratory on State Building and Law Enforcement of the National Academy of Internal Affairs, Candidate of Legal Sciences, Kyiv, <https://orcid.org/0009-0000-2022-0471>

Kostylieva Tetiana Ivanivna Associate Professor of the Department of Criminal Justice, National Academy of Internal Affairs, Candidate of Legal Sciences, Kyiv, <https://orcid.org/0009-0009-3661-7612>

BASIC PRINCIPLES OF COMBATING THE LEGALIZATION (LAUNDERING) OF PROPERTY OBTAINED BY CRIMINAL MEANS DURING MARTIAL LAW IN UKRAINE

Abstract. Reforming the Ukrainian state with a view to European integration and bringing the Ukrainian system up to the level of European Union member states involves a range of changes, including amendments to regulatory and legal acts and, consequently, the modernization of criminal legislation.

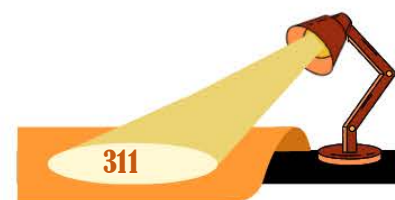
It is in this context that a new, modern Criminal Code of Ukraine is currently being actively developed, taking into account European approaches and principles.

However, not all innovations are useful and lead to the best results. For example, we would like to draw attention to the issue of combating the legalization (laundering) of property obtained by criminal means during the period of martial law in Ukraine, which is of considerable importance to the state, and the basic principles of combating this issue, which require constant development and improvement.

Thus, this article examines the basic principles of combating the legalization (laundering) of criminally obtained property and the existing problems that arise during the fight of law enforcement agencies against such illegal criminal activity during martial law in Ukraine.

The article also analyzes current changes in legislation on combating the legalization (laundering) of criminally obtained property, including proposals for changes contained in the draft of the new Criminal Code of Ukraine on the subject.

Some terminology is analyzed and definitions of terms such as “cryptocurrency,” property, assets, etc. are proposed.

National practical experience, including that of countries such as the United States of America, is reviewed and analyzed.

The article also draws attention to European standards and US legislation, considers officially existing global organizations whose activities are aimed at combating the legalization (laundering) of criminally obtained property, and proposes Ukraine's accession to such fundamental organizations as The Financial Action Task Force.

Keywords: legalization (laundering) of property, property and assets, virtual assets, cryptocurrency, drop, property and non-property rights, owner, income, etc.

Постановка проблеми. Недосконалість діючого законодавства у даній сфері викликає тривогу до існування загальної проблеми існування ряду таких кримінальних правопорушень, як «легалізація (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом». Окрім зазначеного пропозиції, які висвітлюються сучасними науковцями, а також суб'єктами законодавчої ініціативи потребують максимального уваги та ретельного дослідження. Загальною проблемою виступає наявність можливості та основні підходи до реалізації таких можливостей з метою підвищити рівень боротьби з кримінальними правопорушеннями визначеного у статі складу та максимальне врегулювання зазначеного роду суспільних відносин.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Важливі та ключові засади боротьби з легалізацією (відмиванням) майна, одержаного злочинним шляхом висвітлюються такими українськими ученими як Дудоров О.О., Музика А.А., Навроцький В.О., Зеленецький В.С., Кротюк В.Л., Файер Д.А. Гладковський М. О., Кривонос Д. та інші.

Однак з урахуванням Української Євроінтеграції, росту криміногенної обстановки у зазначеній сфері через воєнний стан в Україні, у тому числі недосконалості сучасних підходів та засад, які розроблені не в повному обсязі без урахування сучасного технологічного прогресу зазначена сфера потребує більш ретельної уваги та аналізу.

Мета статті - вдосконалення законодавства шляхом внесення змін, підвищення рівня роботи правоохоронних органів у зазначеному напрямку, попередження та зменшення такого роду кримінальних правопорушень.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до статті 209 Кримінального кодексу України «**легалізація (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом**» є набуття, володіння, використання, розпорядження майном, щодо якого фактичні обставини свідчать про його одержання злочинним шляхом, у тому числі здійснення фінансової операції, вчинення правочину з таким майном, або переміщення, зміна форми (перетворення) такого майна, або вчинення дій, спрямованих на приховування, маскування походження такого майна або володіння ним, права на таке майно, джерела його походження, місцезнаходження,

якщо ці діяння вчинені особою, яка знала або повинна була знати, що таке майно прямо чи опосередковано, повністю чи частково одержано злочинним шляхом.

У свою чергу відповідно до Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» визначення **«легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом»** міститься лише у прикінцевих положеннях даного закону та антологічне тому, яке встановлено Кримінальним кодексом України.

Визначення формулювання **«легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом»** міститься також в багатьох інших нормативних правових актах України, але чітке визначення в них не надається.

Тому впливає висновок, що більш аргументоване визначення на даному етапі розвитку в Україні надає Кримінальний кодекс України, звідки беремо його за основу для дослідження, а також для встановлення основних засад боротьби з легалізацією (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом під час дії воєнного стану в Україні.

Кримінальний кодекс України, як і всі інші нормативні правові акти постійно вдосконалюються та змінюються, в залежності від реалій у суспільстві. Але не завжди в кращу сторону.

Відомо, що на сьогоднішній день існує проект нового Кримінального кодексу, що може як позитивно, так і негативно вплинути на тенденцію розвитку протидії легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом.

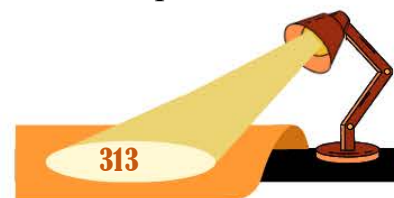
Для повного дослідження, звертаємо увагу на визначення **«легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом»** запропоновану в точності, відповідно до пропозицій, внесених до нового проекту Кримінального кодексу взятого з інтернет ресурсу за єдиним і офіційним посиланням <https://newcriminalcode.org.ua/criminal-code>, а також як пропонують змінити його в цій частині, цитую з проекту:

«Розділ 6.3. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ФІНАНСІВ

Стаття 6.3.1. Значення термінів, вжитих у цьому Розділі

5) предикатне діяння щодо легалізації (відмивання) активів (доходів), одержаних злочинним шляхом, – вчинене на території України або території іншої держави посягання, яке має ознаки злочину, передбаченого цим Кодексом, внаслідок якого було отримано активи (доходи), незалежно від того, чи була особа засуджена за нього та чи встановлені всі фактичні ознаки цього посягання, включаючи особу, яка його вчинила;»

«Стаття 6.3.27. Легалізація (відмивання) активів (доходів), одержаних злочинним шляхом Особа, яка: 1) набула чи використала активи (доходи), щодо яких фактичні обставини свідчать про їх одержання, прямо чи опосередковано, повністю чи частково, шляхом вчинення предикатного діяння, або володіла ними, крім особи, яка вчинила предикатне діяння, 2) перетворила або передала

такі активи (доходи) з метою приховати, замаскувати їх злочинне походження чи допомогти уникнути відповідальності особі, залученій до їх легалізації (відмивання), або 3) приховала чи маскувала справжній характер таких активів (доходів), джерела їх походження, місцезнаходження, розпорядження ними, переміщення або права на них, – вчинила злочин 3 ступеня»

«Стаття 6.3.28. Легалізація (відмивання) активів (доходів), одержаних злочинним шляхом, вчинена з необережності Особа, яка не знала, але повинна була і могла знати, що активи (доходи) одержані, прямо чи опосередковано, повністю чи частково, шляхом вчинення предикатного діяння, та: 1) набула їх, 2) використала їх або 3) володіла ними, – вчинила злочин 1 ступеня.»

Виходячи із процитованого та пропозицій з даного питання, слово «майно» змінюється на слово «активи», що негативно впливає на основні засади боротьби з легалізацією (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом, а особливо під час дії воєнного стану в Україні.

Детальніше, чому «негативно».

Слово «Активи» і слово «майно» в Україні є зовсім різними термінами.

Термін «майно» мітиться у багатьох нормативних правових актах України, але для його визначення за основу можна взяти Цивільний кодекс України.

У ЦК України зазначений термін одночасно включає в себе декілька додаткових, таких як «речі», «майнові права» та «речові права», а також «право власності».

У статті 179 ЦК України «реччю» є предмет матеріального світу, щодо якого можуть виникати цивільні права та обов'язки.

У статті 181 ЦК України «речі» поділяються на нерухомі та рухомі. До нерухомих речей (нерухоме майно, нерухомість) належать земельні ділянки, а також об'єкти, розташовані на земельній ділянці, переміщення яких є неможливим без їх знецінення та зміни їх призначення. Рухомими речами є речі, які можна вільно переміщувати у просторі.

І нарешті у статті 190 ЦК України ми можемо побачити, що саме означає термін «майно». Майном, як особливим об'єктом вважаються окрема річ, сукупність речей, а також майнові права та обов'язки. У тому числі у частині другій даної статті визначено, що майнові права є неспоживною реччю та визнаються речовими правами.

У статті 316 ЦК України визначено, що «правом власності» є право особи на річ (майно), яке вона здійснює відповідно до закону за своєю волею, незалежно від волі інших осіб.

Таким чином із вищеописаного можна зрозуміти, що таке «майно».

Що ж до терміну «активи», Цивільний кодекс України не дає нам чіткого визначення такого терміну, але відповідно до статті 179¹ Кодексу, визначає сутність терміну «Віртуальні активи», які, як визначено статтею, є лише часткою цифрових речей, а цифрові речі у свою чергу є благом, що створюється та існує виключно у цифровому середовищі та має майнову цінність.

Звернемося до Закону України «Про віртуальні активи», який врегульовує суспільні відносини щодо володіння, користування та розпорядження такими активами та зрозуміємо більш розгорнуту думку з приводу, що таке «віртуальні активи», на відміну від Цивільного кодексу. Відповідно до статті 1 цього Закону «віртуальний актив» - це нематеріальне благо, що є об'єктом цивільних прав, має вартість та виражене сукупністю даних в електронній формі. Існування та оборотоздатність віртуального активу забезпечується системою забезпечення обороту віртуальних активів. Віртуальний актив може посвідчувати майнові права, зокрема права вимоги на інші об'єкти цивільних прав; А відповідно до статті 5 цього Закону моментом створення віртуального активу є момент, з якого перший власник отримує можливість володіти, користуватися та розпоряджатися віртуальним активом у системі забезпечення обороту відповідного віртуального активу, якщо немає можливості достовірно встановити інший момент створення віртуального активу, виходячи з технічних особливостей системи забезпечення обороту віртуальних активів.

Поняття «віртуальні активи» думаю можна таким чином закріпити, але термін «активи» теж суттєво різниться між терміном «віртуальні активи»..

З цього виникає питання, в якому нормативному правовому акті розміщено визначення терміну «активи» (а не «віртуальні активи») і чи буде проект нового Кримінального кодексу в частині змін відносно головного питання доцільним, а також питання щодо визначення ступеня покращення чи погіршення рівня (зміни основних засад в кращу чи погану сторону) боротьби з легалізацією (відмиванням) майна, одержаного злочинним шляхом, а особливо під час дії воєнного стану в Україні.

Знов звертаємо увагу на пропозиції до проекту Нового кримінального кодексу, де запропоновано термін «активи» наступним чином. Цитую наступне:

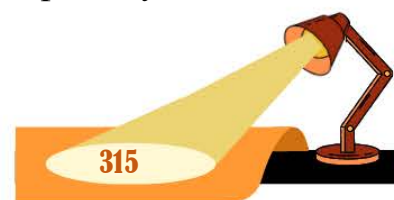
«Стаття 1.1.1. Значення термінів Кримінального кодексу

2. У цьому Кодексі відповідні терміни мають таке значення: 1) активи (доходи) – грошові кошти (зокрема, готівкові кошти або такі, що перебувають на банківських рахунках чи на зберіганні у банках або інших фінансових установах), інше майно, нематеріальні активи, зокрема в криптовалютах, обсяг зменшення фінансових зобов'язань, роботи чи послуги, отримані особою;»

Слово «майно» набагато ширше ніж слово «активи». Але у визначенні терміну «активи» в пропозиціях до проекту нового кримінального кодексу України міститься, дослівно, формулювання «інше майно». Визначення яке це «інше майно» у пропозиціях до проекту не надається (можливо будь-яке). То виникає питання майно – це активи, чи навпаки активи – це майно. Чи все ж таки це тотожне поняття.

Але новий Кримінальний кодекс на даному етапі розвитку в Україні ще тільки на стадії проекту і він не є діючим.

Відповідно до діючого Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню

тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» термін «Активи» виглядає таким чином:

«Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

2) активи - кошти, у тому числі електронні гроші, інше майно, майнові та немайнові права;»

Тепер не виникає сумніву, що термін «майно», що існує вже у діючому законодавстві України більш розумний та аргументований і він не потребує заміни його на термін «активи». Тому, якщо зробити такі зміни рано чи пізно виникне спірне питання чи утворює те чи інше діяння склад кримінального правопорушення, чи такі «активи» не можуть бути предметом складу кримінального правопорушення. Слово «Майно» на стадії діючого законо-давства включає в себе і активи, і «віртуальні активи» і всі речі матеріального та нематеріального світу, тощо, а слово «активи» нажаль не включає в себе усе існуюче «майно». І в результаті узгодження такої пропозиції до проекту нового Кримінального кодексу України - предмет, як складовий елемент об'єкту кримінального правопорушення, передбаченого статтею 209 КК України суттєво зміниться і таким чином надасть можливість на законному рівні здійснювати легалізацію деякого майна, яке не відноситься до активів але теж здобуває незаконним шляхом. Окрім зазначеного у разі прийняття таких пропозицій, законодавцям буде необхідно вносити зміни і до всіх вище та нижче перелічених нормативних правових актів для забезпечення злагодженості законодавства, що на невідомий період (до усунення розбіжностей) надасть можливість зростанню криміногенної обстановки. У тому числі в пропозиціях до нового Кримінального кодексу не зазначається про внесення змін нами загаданих нормативних правових актів.

Можна розглянути більш детально, «**дослівно**», весь термін «активи», який пропонується до заміни слова «майно» у пропозиціях до нового Кримінального кодексу України.

І так термін «активи» включає в себе *наступні ознаки*:

- доходи;
- грошові кошти (зокрема, готівкові кошти або такі, що перебувають на банківських рахунках чи на зберіганні у банках або інших фінансових установах);
- інше майно;
- нематеріальні активи, зокрема в крипто валютах;
- обсяг зменшення фінансових зобов'язань;
- роботи чи послуги отримані особою;

У пропозиціях до нового Кримінального кодексу України термін доходи означає (активи), а термін активи ми вже розглядали вище. Але у діючому законодавстві України, зокрема у Податковому кодексу термін доходи – виручка. Відповідно до 14.1.54 ПК України «дохід з джерелом їх походження з України -

будь-який дохід, отриманий резидентами або нерезидентами, у тому числі від будь-яких видів їх діяльності на території України (включаючи виплату (нарахування) винагороди іноземними роботодавцями), її континентальному шельфі, у виключній (морській) економічній зоні, у тому числі, але не виключно, доходи у вигляді:...». Відповідно до п. 14.1.268. ПК України «пасивні доходи - доходи, отримані у вигляді...». Тобто існують ще і пасивні доходи. Таким чином згідно ПК України слово «активи» ніяк не може означати слово «доходи» це різні терміни. Але пропозиції до проекту нового Кримінального кодексу є нажалі такими, що суперечать багатьом діючим в Україні нормативно-правовим актам, у зв'язку з чим виникне дуже багато «юридичних» питань.

У зв'язку з Євроінтеграцією, Україна як Європейська держава та як один із членів Ради Європи також дотримується і Конвенції Ради Європи «Про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом», де теж зазначено багато засад боротьби з легалізацією (відмиванням) майна, одержаного злочинним шляхом.

У статті 1 зазначеної Конвенції визначено:

а) "доходи" означає будь-яку економічну вигоду, одержану чи набуту, прямо чи опосередковано, від злочинів. Вона може складатися з будь-якого майна, зазначеного в підпункті "b" цієї статті;

б) "майно" включає майно будь-якого виду, незалежно від того, матеріальне воно чи виражене в правах, рухоме чи нерухоме, та правові документи або документи, які підтверджують право на таке майно або частку в ньому;

Тобто при розробці пропозицій до нового Кримінального кодексу не враховували навіть згадану Конвенцію.

Щодо «коштів», то ПК України описує у п. 14.1.93., що кошти - гривня або іноземна валюта, а також багато іншого з даного приводу але хотілось би звернути увагу на статтю 3 Закону України «Про платіжні послуги», яка визначає форму буття коштів, а саме у готівковій (формі грошових знаків), безготівковій (формі записів на рахунках), а також це можуть бути електронні гроші та цифрові гроші. Також у статі 3 Закону йдеться мова про те, що гривня як грошова одиниця України є законним платіжним засобом в Україні, приймається усіма фізичними і юридичними особами без будь-яких обмежень на всій території України для проведення платіжних операцій та розрахунків, так само електронні гроші, номіновані в гривні, та цифрові гроші.

Щодо «іншого майна» то у пропозиціях до нового Кримінального кодексу міститься лише, дослівно :

«Стаття 3.9.2. Конфіскація еквіваленту майна

1. Якщо майно, зазначене у частині 2 статті 3.9.1 цього Кодексу, було повністю або частково перетворене в інше майно, то конфіскації підлягають:

- 1) перетворене майно та
- 2) доходи від перетвореного майна.»

Таким чином перетворене майно чи доходи від перетвореного майна і визнаються іншим майном.

Згідно діючого законодавства в Україні, а саме згідно ЗУ «Про запобігання корупції», у статті 1 визначено поняття терміну «неправомірна вигода», як грошові кошти або інше майно.

І знов ми помічаємо дане формулювання «інше майно». Таким чином навіть «неправомірна вигода» може бути іншим майном.

Відповідно до Рішення виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб «Про затвердження Положення про оренду майна неплатоспроможних банків» згідно з п. 3 (Терміни, що використовуються в цьому Положенні, вживаються в таких значеннях:) дано визначення законодавцем формулюванню «інше майно» - майно, відмінне від нерухомості, майнового комплексу, транспортних засобів, спецтехніки, зокрема спеціалізоване банківське обладнання, обладнання приміщень, меблі, оргтехніка тощо;

Також розкривається визначення «майновий комплекс» - господарський об'єкт із завершеним циклом виробництва продукції (проведення робіт або надання послуг) з наданою йому земельною ділянкою, на якій комплекс розташовано, інженерними комунікаціями, системою енергопостачання;

Щодо нематеріальних активів, зокрема в крипто валютах. На сьогоднішній день в Україні діє раніше згаданий нами ЗУ «Про віртуальні активи» і термін «віртуальний актив» ми вже розкривали, але термін крипто валюти ще не розглядали. Зазначеним Законом не визначено термін «Крипто валюти», також і іншими. Головною проблемою є невизнання такого терміну (віртуальні активи, крипто валюти) Податковим Кодексом України, що призводить до втрати можливих податків та зборів і інших платежів до бюджету країни.

Регламент (ЄС) № 2023/1114 Європейського Парламенту та Ради від 31 травня 2023 року про ринки криптоактивів та внесення змін до Регламентів (ЄС) № 1093/2010 і (ЄС) № 1095/2010 та Директив № 2013/36/ЄС і (ЄС) № 2019/1937 (посилання на Регламент в мережі інтернет - <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2023/1114/oj/eng>)

Щодо «обсягу зменшення фінансового зобов'язання» посилаємось на ст. 509 ЦК України «Поняття зобов'язання та підстави його виникнення», Зобов'язанням є правовідношення, в якому одна сторона (боржник) зобов'язана вчинити на користь другої сторони (кредитора) певну дію (передати майно, виконати роботу, надати послугу, сплатити гроші тощо) або утриматися від вчинення певної дії (негативне зобов'язання), а кредитор має право вимагати від боржника виконання його обов'язку.

Щодо «робіт чи послуг отриманих особою»

Таким чином запропонований у пропозиціях нового Кримінального кодексу України термін «активи» детально описаний та досліджений. Висновок такий, що майно включає в себе і активи і є більш ширшим поняттям, а все що включає

в себе термін активи так само є майно. Тому змінювати термін «майно» на «активи» є поганою пропозицією і підлягає ретельному обмірковуванню.

Незважаючи на вказане є одна велика ознака, яка об'єднує два терміни «Майно» та «Активи», це наявність законного власника.

Незважаючи на поняття та визначення хто є власником майна чи активу можна зробити висновок, що у разі некоректних пропозицій та прийняття проекту нового Кримінального кодексу через недбале ставлення і нерозуміння деяких аспекті відбудеться допоміжний алгоритм обходу кримінального законодавства та уникнення кримінальної відповідальності злочинцями які вже займаються легалізацією (відмиванням) майна, одержаного злочинним шляхом, а процес боротьби з такою злочинною діяльністю явно не зміниться на кращий рівень. Таким чином основні засади боротьби з легалізацією (відмиванням) майна, одержаного злочинним шляхом, особливо під час дії воєнного стану в Україні будуть полягати як регрес та руйнування інституту правоохоронних органах та збільшення випадків такої незаконної діяльності.

Із зазначеного, висновок, якщо все ж такі будуть прийматись пропозиції до нового Кримінального кодексу, то необхідність привести їх в цій частині в належний стан, а головне – надійний, для забезпечення нормативної бази та к подальшому організації практичних заходів - основних засад боротьби з легалізацією (відмиванням) майна, одержаного злочинним шляхом.

Але це не є основною засадою боротьби з легалізацією (відмиванням) майна, одержаного злочинним шляхом, особливо під час дії воєнного стану в Україні хоч теж суттєво впливає на цей складний процес боротьби з протиправною діяльністю.

У тому числі не мало значно звернути увагу на визначення терміну «власника майна, або – активу».

Відповідно до статті 318 ЦК України суб'єктами права власності є Український народ або фізичні та юридичні особи.

У статті 319 ЦК України визначено, що власник володіє, користується, розпоряджається своїм майном на власний розсуд.

Власник активів може так само володіти, користується, розпоряджається ними на власний розсуд.

Але, як з майном так і активами, якщо вони одержані злочинним шляхом, та в таких діях формується чіткий склад кримінального правопорушення, передбаченого статтею 209 діючого КК України або інші правопорушення то таке майно або активи належать «незаконному власнику», або такому, що набув право власності на майно незаконним шляхом. У такому випадку як правило виникають деякі засади боротьби з легалізацією (відмиванням) майна, одержаного злочинним шляхом.

Так наприклад таке майно (активи) можуть бути арештовані до визнання шляху їх набуття (походження), визначення законного власника, а також як захід

впливу - може наставати відповідальність. При встановленні законного власника, таке майно (активи), як захід боротьби (впливу), повертаються у його право власності. А у разі вичерпання можливостей з приводу пошуку законного власника - активи чи майно може бути відчужено на користь держави (або у її право власності), чи інших фізичних (або юридичних) осіб.

Деякі терміни та аспекти були дослідженні у вищезазначеному, також виходячи і новел законодавства та діючого – у теперішньому часі і просторі.

І виходячи із зазначеного, повернемося тепер до головного питання – які основні засади довелося встановити.

Із того виникають деякі основоположні засади боротьби з легалізацією (відмиванням) майна, одержаного злочинним шляхом.

1. Регулювання на рівні законодавства процедури та основоположних термінів, з метою викриття такої незаконної діяльності.

2. Арешт майна чи активів, одержаного злочинним шляхом, до моменту визнання шляху їх набуття (походження), визначення законного власника.

3. Настання відповідальності за незаконну діяльність – як захід впливу та поновлення порушених прав.

4. Повернення майна чи активів законному власнику шляхом примусового відчуження.

5. Відчуження майна чи активів на користь держави чи інших фізичних (або юридичних) осіб.

Для більш об'єктивного дослідження, у тому числі кращого розуміння практичних засад боротьби з легалізацією (відмиванням) майна, одержаного злочинним шляхом пропоную розглянути декілька судових рішень Українських судів в яких йдеться про боротьбу з такою незаконною діяльністю та визначення основоположних засад боротьби з такою діяльністю.

Наприклад, вирок Шевченківського районного суду міста Києва від 15.07.2025 у справі № 761/1217/24. В даному вирокі фізичну особу обвинувачували у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч.1 ст.358; ч.1 ст.209 КК України. У процесі судового розгляду особа визнала свою вину та отримала покарання за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 209 КК України у виді позбавлення волі на строк 4 (чотири) роки але на підставі ст. 75 КК України була звільнена від покарання у зв'язку з випробуванням.

Під час документування злочинної діяльності, встановлено, що обвинувачений шляхом підробки документів заволодів частиною частки (тобто одержав майно чи актив злочинним шляхом) у статутному капіталі Товариства з обмеженою відповідальністю у розмірі 50%, що у грошовому еквіваленті становить 4925,00 грн. та з метою його подальшого використання та розпорядження, знаючи, що таке майно прямо чи опосередковано, одержано злочинним шляхом, відчужив його нотаріально третій особі, тобто обвинувачений вчинив правочин

з таким майном, а загалом вчинив кримінальне правопорушення, передбачене ч. 1 ст. 209 КК України.

У подальшому ухвалою слідчого судді Шевченківського районного суду м. Києва від 07.07.2023 в межах кримінального провадження № 12023105020000738 накладено арешт на зазначене майно. Та в результаті судового розгляду та дій правоохоронних органів дана частина частки була повернута законному власнику. Дана частина частки у статусному капіталі по суті належить потерпілому, а не обвинуваченому. У зв'язку з чим, після досудового розслідування – майно (активи) повернуті у право власності законному власнику, а в результаті чого відбулось відновлення порушених прав особи.

Таким чином в чому полягала саме легалізація (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом?

Виникає дві основні ознаки такої діяльності:

По-перше заволодіння (одержання) чужим(ого) майна злочинним шляхом.

По-друге легалізація (тобто володіння, користування, розпорядження цим майном на власний розсуд як незаконний його власник, в даному випадку вчинення правочину з незаконно набутим майном).

Таким чином із більш практичного досвіду можна додати ще деякі засадами боротьби з легалізацією (відмиванням) майна, одержаного злочинним шляхом:

- виявлення такої незаконної діяльності

- документування всім силами та засобами, передбаченими законодавством

- забезпечення законодавчо ініціаторів чи виконавців, відповідальних за

виявлення та документування незаконної діяльності

- забезпечення законодавчо та іншими способами таких виконавців або відповідальних за виявлення та документування такої незаконної діяльності

Також згадаємо, що в Україні на даному етапі сучасності оголошено воєнний стан, а це означає, що будь яка злочинна діяльність під час дії такого стану автоматично носить обтяжуючі обставини відповідно до п. 11 ч. 1 ст. 67 КК України (вчинення злочину з використанням умов воєнного або надзвичайного стану, інших надзвичайних подій), у тому числі щодо легалізації (відмиванням) майна, одержаного злочинним шляхом.

Підсумуємо дослідження, та визначимо основні засади боротьби з легалізацією (відмиванням) майна, одержаного злочинним шляхом під час дії воєнного стану в Україні:

1. Регулювання на рівні законодавства процедури та основоположних термінів, з метою викриття такої незаконної діяльності.

2. Арешт майна чи активів, одержаного злочинним шляхом, до моменту визнання шляху їх набуття (походження), визначення законного власника.

3. Настання відповідальності за незаконну діяльність – як захід впливу та поновлення порушених прав.

4. Повернення майна чи активів законному власнику шляхом примусового відчуження.
5. Відчуження майна чи активів на користь держави чи інших фізичних (або юридичних) осіб.
6. виявлення такої незаконної діяльності
7. Документування всім силами та засобами, передбаченими законодавством
8. Забезпечення законодавчо ініціаторів чи виконавців, відповідальних за виявлення та документування незаконної діяльності
9. Законодавче забезпечення та забезпечення іншими ресурсами та способами таких виконавців або відповідальних за виявлення та документування такої незаконної діяльності.

Також хотілось би звернути ще увагу на практику інших країн, з метою боротьби з легалізацією (відмиванням) майна, одержаного злочинним шляхом та підсумувати дане дослідження.

З метою розробки та впровадження спільних стандартів боротьби з відмиванням грошей в усьому світі, більш розвинуті країни, співпрацюють у рамках міжнародних організацій, таких як «The Financial Action Task Force (FATF)», яка була створена на саміті «Великої сімки» G7 в липні 1989 року.

Окрім зазначеної організації існують і інші:

- Action Group against Money Laundering in Central Africa (GABAC)
  - Asia/Pacific Group on Money Laundering (APG)
  - Caribbean Financial Action Task Force (CFATF)
- Committee of Experts on the Evaluation of Anti-Money Laundering Measures (MONEYVAL)
  - Eurasian Group (EAG)
- Eastern and Southern Africa Anti-Money Laundering Group (ESAAMLG)
  - Financial Action Task Force of Latin America (GAFILAT)
- Inter Governmental Action Group against Money Laundering in West Africa (GIABA)
- Middle East and North Africa Financial Action Task Force (MENAFATF)

Україна, як правова Європейська держава є членом лише однієї організації, що бажає покращення рівня співпраці та розвитку державного механізму направленою на боротьбу з відмиванням грошей.

Так, 22-25 May 2000 A PC-R-EV team of examiners, accompanied by colleagues from the Financial Action Task Force (FATF), visited Ukraine between

І таким чином 19 січня 2001 року Україна стала членом організації під назвою Committee of Experts on the Evaluation of Anti-Money Laundering Measures (MONEYVAL)

Окрім зазначеного, 28 серпня 2001 р., Кабінет Міністрів України спільно з Національним Банком України склав постанову № 1124 «Про Сорок рекомен-

дацій Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF).

Але офіційним членом FATF Україна так і не стала.

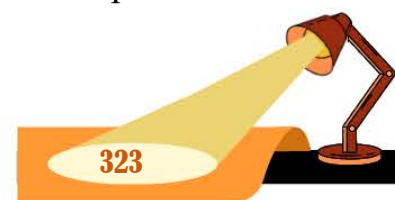
Таким чином, за рахунок співпраці з деякими міжнародними організаціями та перебуваючи членом однієї такої організації, рівень механізму впливу на правопорушення, пов'язані з відмиванням грошей, одержаних злочинним шляхом набув вдосконалення, а й навіть невеличкого прогресу, але все одно потребує набуття максимального досвіду та розвитку.

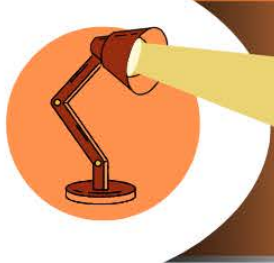
Із цього можна розглянути як приклад, яким чином відбувається процес боротьби з легалізацією грошей, одержаних злочинним шляхом тепер на практичному прикладі.

Так як приклад, на офіційному сайті Верховного суду США за посиланням https://www.supremecourt.gov/opinions/23pdf/602us1r40_f20g.pdf взята практична ситуація, щодо визначеної тематики, яку перекладено:

«Цей спір розпочався з низки своєрідних взаємодій між власником ювелірного магазину та поліцейськими в Наполеоні, штат Огайо. Див. загальний додаток до Рет. для сертифікатів 2а–7а. Ювелір Яша К'яверіні купив перстень за 45 доларів у (дрібного) злодюга коштовностей. Законні власники персня дізналися про продаж та попросили К'яверіні повернути їхнє майно. К'яверіні відмовив, тому власники звернулися до поліції. Двоє офіцерів, під час пізнішого візиту до магазину, наказали К'яверіні здати перстень його власникам. Але К'яверіні також відмовив у їхньому проханні, заявивши, що воно суперечить листу, який він щойно отримав з поліцейського відділку, в якому йому наказували зберегти перстень як доказ. А наступного дня, повторивши свою відмову іншому офіцеру, К'яверіні припустив (з незрозумілих причин), що він керує своїм магазином без ліцензії. Результатом цього (скажімо так, невігідного) обміну репліками стало те, що поліція переключила свою увагу з первісної крадіжки на справу К'яверіні.

Невдовзі після цього офіцери розпочали кримінальне провадження проти К'яверіні в муніципальному суді. Вони подали три скарги, кожна з яких звинувачувала його в окремому правопорушенні. Два з них були проступками: отримання краденого майна та торгівля дорогоцінними металами без ліцензії. Третій був тяжким злочином: відмивання грошей. На підтвердження своєї заяви про видачу ордера на арешт офіцери подали письмові свідчення під присягою, в яких обґрунтовувалися ймовірні підстави за всіма трьома звинуваченнями, але зосереджуючись на самому тяжкому злочині. Див. Додаток 16–17. Щоб це звинувачення було успішним, К'яверіні мав знати, коли купував, що транзакція пов'язана з доходами від незаконної діяльності. Див. Переглянутий кодекс Огайо, App. § 1315.55(A)(1) (Lexis 2018). На підтвердження цього елемента офіцери стверджували, що К'яверіні завжди підозрював, що перстень був вкрадений. Суддя видав запитуваний ордер, і офіцери заарештували К'яверіні. Він

залишався під вартою три дні до пред'явлення йому звинувачення. На пізнішому попередньому слуханні суддя заслухав свідчення щодо доказів, що підтверджують твердження офіцерів про ймовірну причину. Див. Додаток до Рет. для Серт. 6а–7а. Офіцери стверджували, що К'яверіні зізнався під час їхнього допиту, що підозрює, що перстень був вкрадений; К'яверіні заперечував будь-які такі заяви. Після завершення слухання суддя знову встановив ймовірну причину та призначив три звинувачення до судового розгляду.

Однак прокурори округу вирішили, що в них є вищі пріоритети. Вони не змогли представити справу великому журі присяжних у встановлений термін. Тому суд відхилив звинувачення.

Але К'яверіні вирішив не залишати справу без уваги. Зрештою, його заарештували та утримували під вартою три дні, вважав він, невинувато. Тож він подав до суду на офіцерів відповідно до § 1983, стверджуючи, що відомо як позов за Четвертою поправкою про зловмисне переслідування. Щоб досягти успіху в цьому позові, він мав довести (серед іншого), що офіцери висунули проти нього кримінальні звинувачення без достатніх підстав. Див. Thompson, 596 U. S., на стор. 43–44. Розглядаючи це питання, він приділив особливу увагу звинуваченню у тяжкому злочині – відмиванні грошей.

За словами К'яверіні, офіцери не мали достатніх підстав для цього звинувачення з двох причин. По-перше, у них не було підстав думати, що він знав, що перстень був викрадений; справді, сказав він, їхнє твердження про те, що він це визнав, було відвертою брехнею.

По-друге, вони не змогли довести — як, на його думку, вимагав закон Огайо — що перстень коштував більше 1000 доларів; його вартість була набагато меншою, більше відповідала ціні покупки в 45 доларів.

Тож К'яверіні дійшов висновку, що його позов задовольняє елемент «без» достовірної причини позову про зловмисне переслідування за Четвертою поправкою.

Після того, як окружний суд виніс рішення у порядку спрощеного розгляду справ офіцерів, Апеляційний суд шостого округу підтвердив це, не розглянувши жодного з аргументів К'яверіні щодо підстав звинувачення у тяжкому злочині. На думку шостого округу, існувала очевидна достатня підстава для підтвердження двох звинувачень у проступку, через які офіцери втекли. Див. Додаток до Рет. для Серт. 11а–16а. І оскільки це було правдою, суд вважав, що обґрунтованість звинувачення у тяжкому злочині не мала значення. «Доки достатня підстава підтверджує принаймні одне звинувачення проти К'яверіні (наприклад, його порушення щодо отримання викраденого майна)», тоді його позов про зловмисне переслідування, «заснований на інших звинуваченнях (таких як його звинувачення у відмиванні грошей), також відхиляється». Там само, на стор. 10а. Або ж інакше, одне обґрунтоване звинувачення в провадженні захистить офіцерів від звинувачення у зловмисному намірі за Четвертою

поправкою, яке стосується будь-яких інших звинувачень, якими б безпідставними вони не були.

Зайнявши таку позицію, Шостий окружний суд вийшов з цієї ситуації самостійно. Три інші апеляційні суди постановили, що наявність ймовірної підстави для одного звинувачення не автоматично спростовує позов про зловмисне переслідування за Четвертою поправкою, в якому стверджується про відсутність ймовірної підстави для іншого звинувачення. Див. *Williams v. Aguirre*, 965 F. 3d 1147, 1159–1162 (CA11 2020); *Johnson v. Knorr*, 477 F. 3d 75, 83–85 (CA3 2007); *Posr v. Doherty*, 944 F. 2d 91, 100 (CA2 1991).

Ми задовольнили запит на перегляд справи для вирішення цього розколу в окружному суді, 601 U. S. — (2023), і тепер ми скасовуємо рішення...»

Розглянувши практику США можна зробити висновок, що основні ознаки **легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом** є суб'єкт (недобросовісний власник майна) кримінального правопорушення, який чітко усвідомлював з прямим умислом що майно одержане злочинним шляхом. Окрім цього повинно обов'язково відбутися володіння, користування, розпорядження таким майном (збут такого майна). Якщо такі ознаки відсутні то складу кримінального правопорушення, такого як, легалізація (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом просто не буде, і відповідальність за такі дії може наставати можливо за іншою статтею Кримінального кодексу України, або взагалі може наставати інший вид відповідальності.

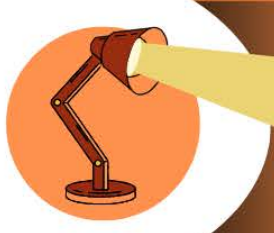
Окрім зазначеного хотілось би звернути увагу на прогресивні суспільні відносини, які в Україні не мають ще однозначного врегулювання але потребують, так як носять дуже неодиначний випадок та впливають навіть на державні механізми.

Мова іде про відносини в сфері застосування в повсякденному житті криптовалют, а також звичайно її значення та вплив на відмивання (легалізацію) майна, одержаного злочинним шляхом.

Термін «криптовалюта» вже досяг немалозначного впливу на суспільство але можливо є і досі незнайомим деяким категоріям населення України. Тому хотілось би спочатку зосередитись на визначенні даного терміну.

За основу візьмемо декілька основоположних нормативно-правових актів. Перший – як Національний – Закон України «Про віртуальні активи». Другий – Європейський - Regulation (EU) 2023/1114 of the European Parliament and of the Council of 31 May 2023 on markets in crypto-assets, and amending Regulations (EU) No 1093/2010 and (EU) No 1095/2010 and Directives 2013/36/EU and (EU) 2019/1937 (Регламент Європейського парламенту і Ради Європейського Союзу «Про ринки криптоактивів») зі змінами... Третій – Американський - “Guiding and Establishing National Innovation for U.S. Stablecoins Act” or the “GENIUS Act” (Закон GENIUS – Про спрямоване та засноване національних інновацій для стейблкоїнів США).

Виходячи із усіх перерахованих нормативно-правових актів чіткого визначення криптовалюта не має, але є різні підходи до врегулювання суспільних відносин. Насправді це недосконалий підхід, тому як без визначення самого терміну як можна чітко врегулювати такі суспільні відносини, у тому числі як можна визначити, чи належить криптовалюта законному власнику на праві власності, чи перебуває вона в його розпорядженні та користуванні законно. А якщо більш цікавіше то чи не відбувається процес **легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом**. Тому можна зробити таку пропозицію, щодо внесення змін до зазначених нормативно-правових актів та запропонувати визначення терміну «Криптовалюта».

Почати потрібно з основних ознак за якими можна відрізнити криптовалюту від активу, майна, а можливо і іншої валюти.

І так перша ознака є така - будь яка криптовалюта (Bitcoin, Altcoin, токен, тощо) є цифровою валютою (активом), у тому числі електронними грошима але у відповідності до встановленого курсу порівняно до кожної відомої національної валюти (гривня, долар США, тощо) для користування якої створили децентралізовану платіжну систему, яка може працювати в обхід банків та банківських установ, а саме через технології блокчейну. Така система координально відрізняється від загальноприйнятої банківської системи, і вже теж є досить відомою, але не вважається визнаною в усьому світі.

Таким чином до другої ознаки можна віднести наявність децентралізованої платіжної системи, яка слугує посередником для використання криптовалюти як платіжного засобу. Прикладами таких сервісів з блокчейном можуть слугувати торговельні площадки (біржи, крипторіжки, інші установи, організації, підприємства), такі як Binance, Bybit, Coinbase, Kraken, BingX, OKX та інші. За допомогою зазначених сервісів можна створити криптогаманець, придбати (купити), обміняти криптовалюту на іншу криптовалюту, у тому числі конвертувати і на звичайні платіжні засоби (долари США, тощо), а також просто продавати криптовалюту іншим особам.

Таким чином, на мою думку, можна зробити невеличкий висновок, що термін «криптовалюта» - це перш за все один із видів майна(активу), яке виглядає як електронні гроші, які у свою чергу зберігаються на рахунку електронного гаманця (zareestrovano на одній із бірж з власним інтернет сайтом та технічними можливостями), або на «холодному» гаманці (будь який носій інформації (наприклад флеш накопичувач) зі спеціально розробленою за допомогою програм та пристроїв системою), які можна використовувати з метою розрахунку за послуги, товари.

На сьогоднішній день в Україні криптовалюта не є офіційним платіжним засобом, практично не оподатковується згідно законодавства (лише за бажанням власника (біржи) сплатити такі податки), але на постійній основі використовується з метою конвертації на звичайні українські гроші (гривні), які в подальшому використовують для розрахунку за послуги та товари.

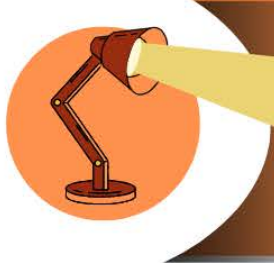

Щодо легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом то алгоритмів (схем) за допомогою криптовалюти може бути багато, де у свою чергу так само виникають складнощі боротьби з такою незаконною діяльністю без наявності чіткого законодавчого врегулювання. Перш за все виникає питання, як власнику криптовалюти довести джерело свого доходу, тобто звідки у його власності з'явилась криптовалюта. Чи куплена вона за допомогою національної банківської системи, чи отримана в наслідок надання тіньових послуг чи ведення якоїсь тіньової діяльності. Чи має особа (біржа) яка надає послуги з купівлі, продажу, обміну (володіння, користування, розпорядження) криптовалюти ліцензію на заняття такою діяльністю відповідно до ЗУ «Про віртуальні активи». Якщо відсутня ліцензія або неможливо довести джерело доходу то така діяльність у більшості випадків пов'язана з легалізацією (відмиванням) майна, одержаного злочинним шляхом, у зв'язку з чим таку криптавалюту або вже сконвертовану у національну валюту (гривні) чи іноземну (наприклад долари США, Євро) правоохоронні органи або інші спеціалізовані органи мають повне право заарештувати, а особа може підлягати кримінальній відповідальності відповідно до статті 209 Кримінального кодексу України.

Існує багато ситуацій пов'язаних з випадками коли правоохоронні органи розслідували кримінальні провадження і навіть скеровували у подальшому їх до суду де предметом кримінального правопорушення була криптавалюта. Але чомусь ніяких слідчих (оперативних) процесуальних дій під час розслідування чи судового розгляду на наявність складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 209 КК України, як правоохоронні органи так і судові не здійснювали. Що є дуже великою похибкою для практичних підрозділів.

Якщо згадати основні засади боротьби з легалізацією (відмиванням) майна, одержаного злочинним шляхом, описані раніше то у випадках з криптовалютою це може бути за аналогією. Наприклад вимагання надати криптовалюту за не розголошення певних відомостей про особу (потерпілого, членів його родини). Таким чином склад кримінального правопорушення завершиться на стадії кваліфікації за статтею 189 КК України, але якщо документувати факти використання отриманої від вимагання криптовалюти то вже сформується склад статті 209 КК України. Таких прикладів може бути багато, у тому числі і складніший приклад. Кримінальний правопорушник шахрайським шляхом заволодів підприємством з великим статутним капіталом, у подальшому весь капітал витратив на придбання криптовалюти. Таким чином в нас вже є завершений склад статті 190 та 209 КК України. Але у випадку з предметом кримінальних правопорушень то всі грошові активи правопорушник вивів у криптовалюту і таким чином саме криптовалюта буде предметом цих кримінальних правопорушень. У подальшому кримінальний правопорушник вирішив розпорядитись або скористуватись цією криптовалютою будь яким способом де таким чином в його діях також містяться ознаки складу кримінального правопорушення передбаченого статтею 209 КК України.

Також хотілось би приділити невеличку увагу розповсюдженим на сьогоднішній день в Україні випадкам легалізації саме віртуальних коштів з подальшим їх виведенням у готівкову валюту за використанням ново названих в Україні так званих «Дропів».

Одразу виникає питання хто такий «Дроп» (англ. «Drop») - так називають людину, яка має свій рахунок у банківській установі за яким закріплено валютну картку, яку у подальшому з метою винагороди власник картки передає за гроші особі, що у подальшому вчинює кримінальні правопорушення та виводить грошові кошти через отриману картку.

У більшості випадків таку діяльність правоохоронці кваліфікують у відповідності до ст. 190 КК України, але ж по факту, за аналогічними ознаками, які ми вже раніше розглядали в таких діяннях осіб міститься склад кримінального правопорушення, передбаченого ст. 209 КК України.

Висновки: Дана стаття надає можливість як державним органам, так і приватним підприємствам установам організаціям зробити свій висновок та можливість покращити рівень боротьби з легалізацією (відмиванням) майна, одержаного злочинним шляхом, а також можливість правильно вдосконалити національне законодавство з метою врегулювання такого роду суспільних відносин.

Література:

1. Кримінальний кодекс України від 05 квітня 2001 р. Верховна Рада України : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>;
2. Сайт проекту нового Кримінального кодексу України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://newcriminalcode.org.ua/criminal-code> ;
3. Цивільний кодекс України від 16 січня. 2003 р. Верховна Рада України : [сайт]. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>;
4. Податковий кодекс України від 02 грудня 2010 р. Верховна Рада України : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>;
5. Конвенція Ради Європи «Про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом», [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_948#Text;
6. Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 06 грудня 2019 року Верховна Рада України : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>;
7. Закон України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 р. Верховна Рада України : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>;
8. Закон України «Про віртуальні активи» від 17 лютого 2022 р. Верховна Рада України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text>;
9. Рішення виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб «Про затвердження Положення про оренду майна неплатоспроможних банків», [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0313-18#Text>

10. Regulation (EU) 2023/1114 of the European Parliament and of the Council of 31 May 2023 on markets in crypto-assets, and amending Regulations (EU) No 1093/2010 and (EU) No 1095/2010 and Directives 2013/36/EU and (EU) 2019/1937, Регламент Європейського парламенту і Ради Європейського Союзу «Про ринки криптоактивів». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2023/1114/oj/eng>;

11. Регламент (ЄС) № 2023/1114 Європейського Парламенту та Ради від 31 травня 2023 року про ринки криптоактивів та внесення змін до Регламентів (ЄС) № 1093/2010 і (ЄС) № 1095/2010 та Директив № 2013/36/ЄС і (ЄС) № 2019/1937. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2023/1114/oj/eng> ;

12. Guiding and Establishing National Innovation for U.S. Stablecoins Act” or the “GENIUS Act” (Закон GENIUS – Про спрямоване та засноване національних інновацій для стейблкоїнів США). [сайт]. URL : <https://www.congress.gov/bill/119th-congress/senate-bill/1582/text>;

13. Вирок Шевченківського районного суду міста Києва від 15.07.2025 у справі № 761/1217/24. Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129771310>;

14. Вирок Верховного суду США від 10.2024 Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.supremecourt.gov/opinions/23pdf/602us1r40_f20g.pdf;

15. Постанова Кабінету Міністрів України спільно з Національним Банком України від 28 серпня 2001 р., № 1124 «Про Сорок рекомендацій Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF), Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1124-2001-%D0%BF#Text>;

16. Офіційний сайт міжнародної організації The Financial Action Task Force Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.fatf-gafi.org/en/home.html>;

17. Офіційний сайт міжнародної організації Committee of Experts on the Evaluation of Anti-Money Laundering Measures (MONEYVAL), Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.coe.int/en/web/moneyval>.

18. Інші джерела, що містять інформацію щодо «Криптовалюти», «Дропів».

References:

1. Kryminalnyy kodeks Ukrayiny [Criminal Code of Ukraine] dated April 5, 2001. Verkhovna Rada of Ukraine.(n.d.) zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> [in Ukrainian] ;

2. Sayt projektu novoho Kryminalnoho kodeksu Ukrayiny Official website of the draft new Criminal Code of Ukraine. (n.d.) zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://newcriminalcode.org.ua/criminal-code> ; [in Ukrainian] ;

3. Tsyvilnyy kodeks Ukrayiny [Civil Code of Ukraine] dated January 16, 2003. Verkhovna Rada of Ukraine. .(n.d.) zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> [in Ukrainian] ;

4. Podatkovyy kodeks Ukrayiny [Tax Code of Ukraine] dated December 2, 2010. Verkhovna Rada of Ukraine. .(n.d.) zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> [in Ukrainian] ;

5. Konventsiya Rady Yevropy «Pro vidmyvannya, poshuk, aresht ta konfiskatsiyu dokhodiv,oderzhanykh zlochynnym shlyakhom» [Council of Europe Convention on Laundering, Search, Seizure and Confiscation of the Proceeds from Crime]. (n.d.) zakon.rada.gov.ua. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_948#Text [in Ukrainian] ;

6. Zakon Ukrayiny «Pro zapobihannya ta protydiyu lehalizatsiyi (vidmyvannyu) dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shlyakhom, finansuvannyu teroryzmu ta finansuvannyu rozpovsyudzhennya zbroyi masovoho znyshchennya» [Law of Ukraine “On Preventing and Combating the Legalization (Laundering) of Proceeds from Crime, Financing of Terrorism and Financing of the Proliferation of Weapons of Mass Destruction”] of December 6, 2019, Verkhovna Rada of Ukraine. .(n.d.) zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text> [in Ukrainian] ;

7. Zakon Ukrainy «Pro zapobihannya koruptsiyi» [Law of Ukraine “On Prevention of Corruption”] dated October 14, 2014. Verkhovna Rada of Ukraine. .(n.d.) zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text> [in Ukrainian] ;

8. Zakon Ukrainy «Pro virtualni aktyvy» [Law of Ukraine “On Virtual Assets”] dated February 17, 2022. Verkhovna Rada of Ukraine. .(n.d.) zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text> [in Ukrainian] ;

9. Rishennya vykonavchoyi dyrektsiyi Fondu harantuvannya vkladiv fizychnykh osib «Pro zatverdzhennya Polozhennya pro orendu mayna neplatospromozhnykh bankiv» [Decision of the Executive Board of the Deposit Guarantee Fund for Individuals “On Approval of the Regulations on the Lease of Insolvent Banks' Property,”]. .(n.d.) zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0313-18#Text> [in Ukrainian] ;

10. [Regulation (EU) 2023/1114 of the European Parliament and of the Council of May 31, 2023 on markets in crypto-assets, and amending Regulations (EU) No 1093/2010 and (EU) No 1095/2010 and Directives 2013/36/EU and (EU) 2019/1937, Regulation of the European Parliament and of the Council of the European Union on markets in crypto-assets.] (n.d.) eur-lex.europa.eu. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2023/1114/oj/eng> [in Ukrainian] ;

11. [Regulation (EU) No 2023/1114 of the European Parliament and of the Council of 31 May 2023 on markets in crypto-assets and amending Regulations (EU) No. 1093/2010 and (EU) No. 1095/2010 and Directives No. 2013/36/EU and (EU) No. 2019/1937.] (n.d.) eur-lex.europa.eu. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2023/1114/oj/eng> [in Ukrainian] ;

12. [Guiding and Establishing National Innovation for U.S. Stablecoins Act” or the “GENIUS Act” (GENIUS Act – On Guiding and Establishing National Innovation for U.S. Stablecoins).] Retrieved from <https://www.congress.gov/bill/119th-congress/senate-bill/1582/text> [in Ukrainian] ;

13. Vyrok Shevchenkivskoho rayonnoho sudu mista Kyyeva [Judgment of the Shevchenkivskiy District Court of Kyiv] dated July 15, 2025, in case No. 761/1217/24. (n.d.) reyestr.court.gov.ua. Retrieved from <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129771310> [in Ukrainian] ;

14. Vyrok Verkhovnoho sudu SShA [Judgment of the US Supreme Court] dated October 2024 (n.d.) supremecourt.gov. Retrieved from https://www.supremecourt.gov/opinions/23pdf/602us1r40_f20g.pdf [in Ukrainian] ;

15. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy spilno z Natsionalnym Bankom Ukrainy vid 28 serpnya 2001 r., № 1124 «Pro Sorok rekomendatsiy Hrupy z rozrobky finansovykh zakhodiv borotby z vidmyvanniam hroshey [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine together with the National Bank of Ukraine dated August 28, 2001, No. 1124 "On Forty Recommendations of the Financial Action Task Force on Money Laundering (FATF)], .(n.d.) zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1124-2001-%D0%BF#Text> [in Ukrainian] ;

16. Official website of the international organization The Financial Action Task Force (n.d.) fatf-gafi.org. Retrieved from <https://www.fatf-gafi.org/en/home.html> [in Ukrainian] ;

17. Official website of the international organization Committee of Experts on the Evaluation of Anti-Money Laundering Measures (MONEYVAL), (n.d.) coe.int. Retrieved from <https://www.coe.int/en/web/moneyval> [in Ukrainian] ;

18. Other sources containing information on “Cryptocurrencies” and “Drops”.

